

Witchcraft

K

B378

1717

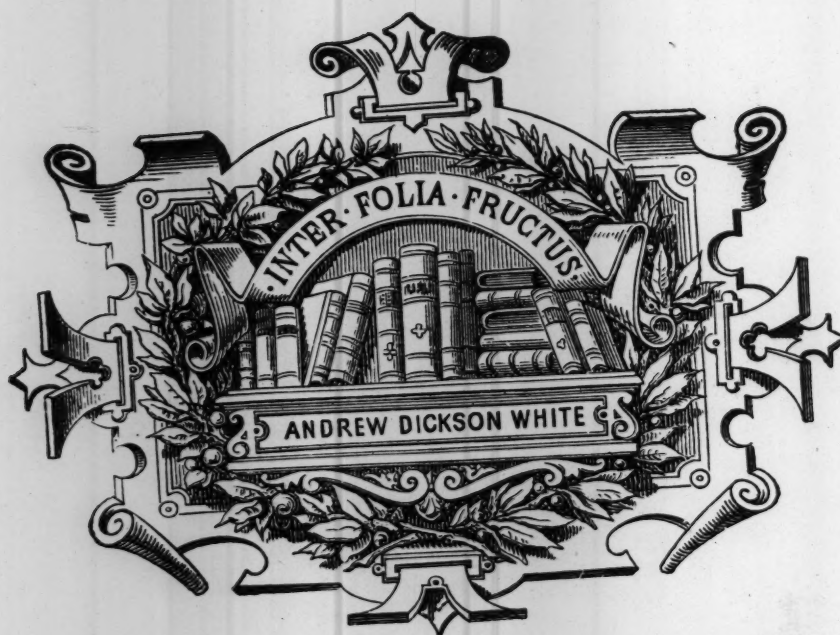

Witchcraft

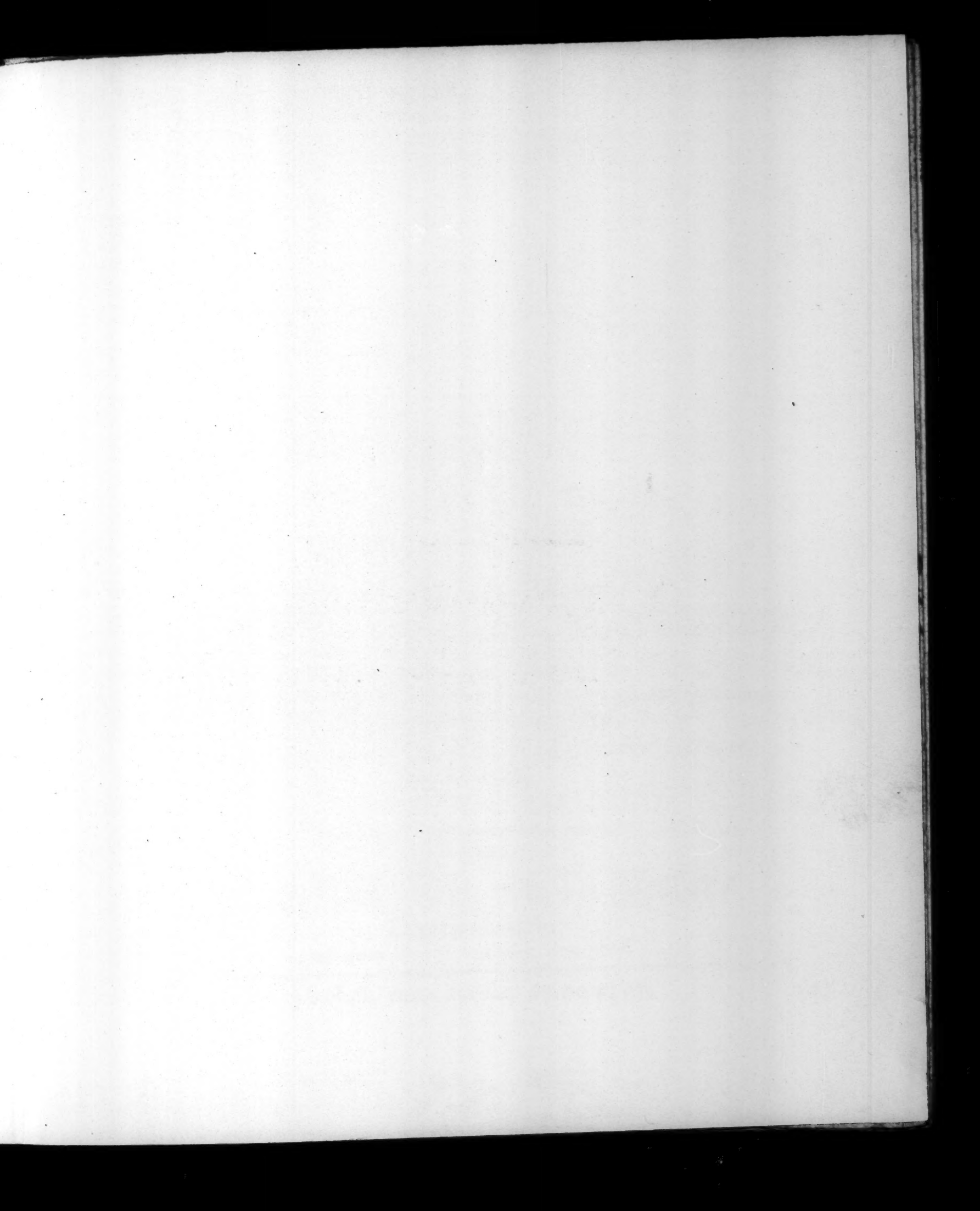
K

B378

1717

7440 R 540

1

4
DISCURSUS JURIDICUS
DE
CRIMINE
MALEFICII,

Vulgo

Don Sauberey/

Quem

Annunte S. Sancta Triade,

Consensu & Authoritate,

Magnifici Jctorum Ordinis, in Florentissima Salana

SUB PRÆSIDIO

Viri Prænobilissimi, Consultissimi atque Excellentissimi

DN. JOH. VOLK. Bechmanns/

Hæreditarii in Obern Tröbra/ Jcti & Antecessoris celeberrimi,

Consiliarii Saxonici, Curia Provincialis, Facultatis Juridicæ

& Scabinatus Assessoris gravissimi,

Domini Patroni, & Promotoris omni observantia æternum
devenerandi,

IN AUDITORIO JURIDICO

Publicæ Eruditorum disquisitioni

submittit

JOACH. ERNST. Rober/

Lenzena-March.

ad diem

Octobr. Anni 1678.

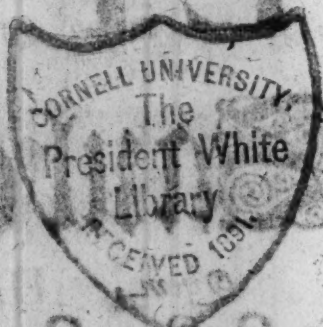
JENÆ, nunc recusa, Anno 1717.

(4)

CRIMINE

MALEFICIAL

Annunzio S. Angelo Trade

Magnifici *Exornum* *Ordinis* *Florantissimus* *Solane*

A. 7026.

DR. JOH. VOLK.

[Faint, illegible text from bleed-through]

IN AUDITORIO IURIDICO

JOACH. ERNST.

Expenditures - March

1971-1972, 1973-1974, 1975-1976, 1977-1978, 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984, 1985-1986, 1987-1988, 1989-1990, 1991-1992, 1993-1994, 1995-1996, 1997-1998, 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2021-2022, 2023-2024, 2025-2026, 2027-2028, 2029-2030, 2031-2032, 2033-2034, 2035-2036, 2037-2038, 2039-2040, 2041-2042, 2043-2044, 2045-2046, 2047-2048, 2049-2050, 2051-2052, 2053-2054, 2055-2056, 2057-2058, 2059-2060, 2061-2062, 2063-2064, 2065-2066, 2067-2068, 2069-2070, 2071-2072, 2073-2074, 2075-2076, 2077-2078, 2079-2080, 2081-2082, 2083-2084, 2085-2086, 2087-2088, 2089-2090, 2091-2092, 2093-2094, 2095-2096, 2097-2098, 2099-2100, 2101-2102, 2103-2104, 2105-2106, 2107-2108, 2109-2110, 2111-2112, 2113-2114, 2115-2116, 2117-2118, 2119-2120, 2121-2122, 2123-2124, 2125-2126, 2127-2128, 2129-2130, 2131-2132, 2133-2134, 2135-2136, 2137-2138, 2139-2140, 2141-2142, 2143-2144, 2145-2146, 2147-2148, 2149-2150, 2151-2152, 2153-2154, 2155-2156, 2157-2158, 2159-2160, 2161-2162, 2163-2164, 2165-2166, 2167-2168, 2169-2170, 2171-2172, 2173-2174, 2175-2176, 2177-2178, 2179-2180, 2181-2182, 2183-2184, 2185-2186, 2187-2188, 2189-2190, 2191-2192, 2193-2194, 2195-2196, 2197-2198, 2199-2200, 2201-2202, 2203-2204, 2205-2206, 2207-2208, 2209-2210, 2211-2212, 2213-2214, 2215-2216, 2217-2218, 2219-2220, 2221-2222, 2223-2224, 2225-2226, 2227-2228, 2229-2230, 2231-2232, 2233-2234, 2235-2236, 2237-2238, 2239-2240, 2241-2242, 2243-2244, 2245-2246, 2247-2248, 2249-2250, 2251-2252, 2253-2254, 2255-2256, 2257-2258, 2259-2260, 2261-2262, 2263-2264, 2265-2266, 2267-2268, 2269-2270, 2271-2272, 2273-2274, 2275-2276, 2277-2278, 2279-2280, 2281-2282, 2283-2284, 2285-2286, 2287-2288, 2289-2290, 2291-2292, 2293-2294, 2295-2296, 2297-2298, 2299-2300, 2301-2302, 2303-2304, 2305-2306, 2307-2308, 2309-2310, 2311-2312, 2313-2314, 2315-2316, 2317-2318, 2319-2320, 2321-2322, 2323-2324, 2325-2326, 2327-2328, 2329-2330, 2331-2332, 2333-2334, 2335-2336, 2337-2338, 2339-2340, 2341-2342, 2343-2344, 2345-2346, 2347-2348, 2349-2350, 2351-2352, 2353-2354, 2355-2356, 2357-2358, 2359-2360, 2361-2362, 2363-2364, 2365-2366, 2367-2368, 2369-2370, 2371-2372, 2373-2374, 2375-2376, 2377-2378, 2379-2380, 2381-2382, 2383-2384, 2385-2386, 2387-2388, 2389-2390, 2391-2392, 2393-2394, 2395-2396, 2397-2398, 2399-2400, 2401-2402, 2403-2404, 2405-2406, 2407-2408, 2409-2410, 2411-2412, 2413-2414, 2415-2416, 2417-2418, 2419-2420, 2421-2422, 2423-2424, 2425-2426, 2427-2428, 2429-2430, 2431-2432, 2433-2434, 2435-2436, 2437-2438, 2439-2440, 2441-2442, 2443-2444, 2445-2446, 2447-2448, 2449-2450, 2451-2452, 2453-2454, 2455-2456, 2457-2458, 2459-2460, 2461-2462, 2463-2464, 2465-2466, 2467-2468, 2469-2470, 2471-2472, 2473-2474, 2475-2476, 2477-2478, 2479-2480, 2481-2482, 2483-2484, 2485-2486, 2487-2488, 2489-2490, 2491-2492, 2493-2494, 2495-2496, 2497-2498, 2499-2500, 2501-2502, 2503-2504, 2505-2506, 2507-2508, 2509-2510, 2511-2512, 2513-2514, 2515-2516, 2517-2518, 2519-2520, 2521-2522, 2523-2524, 2525-2526, 2527-2528, 2529-2530, 2531-2532, 2533-2534, 2535-2536, 2537-2538, 2539-2540, 2541-2542, 2543-2544, 2545-2546, 2547-2548, 2549-2550, 2551-2552, 2553-2554, 2555-2556, 2557-2558, 2559-2560, 2561-2562, 2563-2564, 2565-2566, 2567-2568, 2569-2570, 2571-2572, 2573-2574, 2575-2576, 2577-2578, 2579-2580, 2581-2582, 2583-2584, 2585-2586, 2587-2588, 2589-2590, 2591-2592, 2593-2594, 2595-2596, 2597-2598, 2599-2600, 2601-2602, 2603-2604, 2605-2606, 2607-2608, 2609-2610, 2611-2612, 2613-2614, 2615-2616, 2617-2618, 2619-2620, 2621-2622, 2623-2624, 2625-2626, 2627-2628, 2629-2630, 2631-2632, 2633-2634, 2635-2636, 2637-2638, 2639-2640, 2641-2642, 2643-2644, 2645-2646, 2647-2648, 2649-2650, 2651-2652, 2653-2654, 2655-2656, 2657-2658, 2659-2660, 2661-2662, 2663-2664, 2665-2666, 2667-2668, 2669-2670, 2671-2672, 2673-2674, 2675-2676, 2677-2678, 2679-2680, 2681-2682, 2683-2684, 2685-2686, 2687-2688, 2689-2690, 2691-2692, 2693-2694, 2695-2696, 2697-2698, 2699-2700, 2701-2702, 2703-2704, 2705-2706, 2707-2708, 2709-2710, 2711-2712, 2713-2714, 27

(4)

I. N. 7.

PRÆFAMEN.

Et edicitur l. 51 §. quod
 si ff. de his qui effud.
 vel dejec. maleficia
 non oportet esse im-
 punita. Interest n.
 Reipubl. delinquentes puniri & ve-
 lut membra putrida tolli l. 51 §. 2. ad
 L. Aquil. l. 4. §. 2. ff. d. nox. act. ne
 bonam corporis partem inficiant,
 corrumpant atque Rempl. turbent,
 & ut unius poena metus sit multo-
 rum l. 1. C. ad L. Jul. repet. Hinc
 quoque magistratui politico gla-
 dius est conceditus, ut in facinero-
 sos eodem animadvertat, eosque

poena afficiat promerita, quo boni
 in tuto vivere & Respl. grata tran-
 quillitate perfrui possit. Proh De-
 um immortalem! quam turbidus
 undique Rerumpublicarum foret
 status, si iudices in delicta a nefa-
 riis commissa non inquirerent. Sunt
 a. variae criminum species, quas im-
 praesentiarum recensere supersede-
 mus. Sufficiat hic mentionem te-
 cisse criminis maleficii, de quo nunc
 non nulla sumus disserturi. Ante-
 quam autem rem ipsam aggredi-
 mur, Te o summum imploramus
 Numen, ut nobis Tua gratia adesse
 velis, quo praesens labor noster non
 inchoetur solum, sed & feliciter fi-
 niatur vergatque in Tui sanctissimi
 Nominis unicam gloriam!

CAP. I.

De

Definitione Nominali
& Reali.

§. I.

ANtequam ad rem ipsam nos conferamus, hic vocis aliqualem rationem habebimus, evolutionemque nominalem reali pramittemus. Unde autem vox maleficii descendat, facile patet, nempe ab adverbio male & facio. Grace dicitur *μαυήγνυα*.

§. II.

Quod æquivocationem hujus vocis spectat, non uno eodemque modo sumitur hæc vox. Velenim accipi potest (1.) *generaliter* pro quovis delicto seu crimine, quo Respubl. turbatur *l. 51. §. quod si ff. de his, qui deiec. vel effud.* (2.) *generaliter*, pro quibuscunque artibus illicitis, quas quis cooperante Diabolo exercet & sic describitur a Magnif. Dñi. Struv. *Ex. 49. tb. 61.* quod sit ars illicita, cum quis Damone cooperante hominibus eorumque bonis damnum infert, illos deludit, miraculosa facere conatur, aut divinandi curiositatem proficitur (3.) *specialiter*, pro illa arte illicita & diabolica, quam exercent Lamia seu Saga, & sic posset describi, quod sit ars illicita atque diabolica, qua Saga seu Lamia diabolo cui se manciparunt cooperante utuntur, hominibus

A 3

minibus eorumque bonis nocentes. Et hæc ultima acceptio est hujus loci, neglecta prima & secunda.

§. III.

Illud autem hic monemus antequam cap. 2. exorciamur; nos hic non posuisse accuratas definitiones, sed aliquales saltem descriptiones.

CAP. II.

De

Subjecto Hujus Criminis.

§. I.

Subjectum maleficii in specie considerati non constituunt
(1.) *Exorcista seu sortilegi, Segensprecher* qui ope carminis vel characterum morbos curare, dæmonia ejicere, vim tormentorum inhibere student. *Brunnem. pr. Inq. cap. 9. n. 18.*
Nec (2.) *Magi*, qui ad quæsitæ authores furti, vel aliorum delictorum indicant, thesauros artibus illicitis invenire conantur. Dicuntur germanice *Wahrsager*, si foeminae sunt, *Kluge Frauen. Carpz. Pr. Crim. par. 1. quest. 50.*

§. II.

Nec (3.) *Præstigiatores*, qui ejusmodi exercent præstigias, atque fascinationes, ita ut naturali agilitate fieri non possint. Nec (4.) *Haruspices & Augures*: Illi olim exta victimarum in ara inspiciebant & futurorum arte dæmonis scrutinium instituebant: Hi erant interpretes Auguriorum &

& ex avium volatu arte demonis futura divinabant *Resin. antiqu. Roman. sub voce Haruspex. item Augur.*

§. III.

Nec (5.) *Necromantici*, qui per mortuorum cadavera aliquid prædicunt *Farin. prax. Crim. l. 1. t. 3. q. 20. n. 74.* Nec (6.) *Mathematici*, qui scilicet nomine scientiæ abutuntur eoque sua somnia palliant & pacto vel expresso vel tacito cum diabolo inito ex mera saltem superstitione eventus certos ab astris necessitudine aliqua pendent prædicunt & de his intelligenda *l. 6. C. de malef. & mathemat.* Nec (7.) *Spiritum familiarem habentes*;

§. IV.

Verum autem Subjectum maleficii in specie spectati constituunt Sagar sive Lamia dicta a λαια Beli & Libia filia, quæ fuit insignis venefica, prout annotat *Cellar. in diction. grac. latin. Germanice vocantur Hexen* ita dicta ab Amazonum Duce itidem insigni venefica, *Tbunn. in tract. Theol. de Sagarum impietate quæst. 2.* item appellantur *Unholden*/ quoniam Sagar cum magistro suo Diabolo adversus quoslibet odium animo fixum gerere censentur.

§. V.

Describuntur autem Sagar quod sint ejusmodi personæ, quæ abnegato Deo (1.) obstrictæ diabolo (2.) tempestates & tonitrua excitant, (3.) hominibus eorumque bonis nocent, (4.) Conventus diabolicos, ad quos in furca, baculis aut scopis feruntur, visitant, (5.) & cum Dæmone nefandam

fandam libidinem exercent *Carpe. pract. Crimin. p. 1. quæst. 48. n. 7.*

§. VI.

Quæritur hic (1.) an inter Sagas & dæmonem, qui corpore præstigioso comparet verum pactum sive fœdus celebretur? Nonnulli quæstionem negant, sed confundunt pactum non verum cum illicito. Illud concedimus pactum hoc maxime esse impium & illicitum, negamus autem non esse pactum verum. Adest enim hic essentia pacti, quæ consistit in duorum vel plurium in idem placitum consensu *l. 1. ff. de pact.* Ergo quoque est verum pactum. Nec obstat hic intervenire naturarum diversitatem. Sufficit intervenire ea, quæ ad essentiam pacti requiruntur. Et quis illud pactum diceret non esse verum, quod olim inter Deum atque sanctos Viros est initium, propter naturarum disparitatem? Proinde manet nostra assertio pactum inter dæmonem & sagæ initum esse verum licet, simul turpe & improbum pactum ad quod servandum non sint obstrictæ, quoniam de jure impossibilia habentur *l. fil. 15. ff. d. condit. instir.* horum autem nulla est obligatio *l. impossibilia. 185. ff. d. R. l.*

§. VII.

Brevibus hic antequam reliqua proponemus, exponemus, quo modo Sagæ sese devoteant dæmoni. Nempe (ut ex ipsarum constat confessionibus) solent præcedente stipulatione, S. Sanctam Trinitatem, baptismum, omnemque cultum divinum abnegare & abjurare & diabolo se mancipare, quod ipsius propriæ esse, ipsum perpetuo diligere,

gere, Dei omniumque hominum perpetuæ hostes esse, item quod liberos suos ipsi devovere, artibusque magicis erudire velint. *Chirland. d. fortit. qv. 3. num. 1.* Imò offerunt ipsi syngrapham interdum proprio sanguine scriptam, quæ certum vel etiam non certum tempus exprimunt. Sic *Carpz. p. 1. quest. 50. n. 28.* scribit quod Saga sex annos se Dæmoni obstrinxerit scriptis proprio sanguine sex lineolis, quibus eos exprimere voluit.

§. VIII.

Initur vero ista pæctio vel minus solenniter, quando non ipsi diabolo, sed ejus nomine alii cuiquam malefico sese obstringunt, vel solenniter, quando præsentibus Sagis dæmoni in solio majestatis Regio more sedenti sese mancipant. *Farin. quest. crimin. 20. num. 77.* His ita factis dæmon rursus (si ipsarum denunciationibus credere licet) pollicetur, se velle ipsarum voluntati morem gerere, eoque niti, ut in hoc mundo in summa rerum abundantia vivere possint. Insignum initi foederis solet ipsis arrham, quam plerumque intestarum fragmenta postea mutari dixerunt striges, dare, *Chirland. d. fortit. d. quest. 3. n. r. seqq.* Das Inquisitorin gestanden/ daß sie sich mit dem bösen Feinde verbunden und die Tauffe von ihm angenommen/ wie auch an Gelsche ein Kopffstück/ dergleichen er ihr Wochentlich zugeben versprochen/ wie wohl es nicht gehalten/ v. *Philipp. Eclog. 87. l. 4. num. 10.* imò certa stigmata morfu aut ungve ipsis imprimere de hisce *vid. cap. 3. d. indicis.* Ipsæ sagæ quoque ut testatur Zepper. *in explicat. LL. Mosaic.* Dæmoni

monum canem vel selem consecrant inito hoc turpissimo
foedere.

§. IX.

Quæritur (3.) Nam Sagar possint pluvias, tempesta-
tes, grandines ventosque concitare? Affirmamus id cum
Theodoric. *in colleg. Crimin. c. 7. Lit. L.* Excitantur autem
Dei permisso a Dæmone intervenientibus sagarum super-
stitiosis remediis. Idem *l. 6. C. d. math. & malef.* asseri-
tur, quod scilicet multi magicis artibus imbuti elementa tur-
bent. Cui autem diabolus tempestates mediantibus ex-
halationibus, quas applicando naturalia agentia patienti-
bus facile extrahere potest ex inferioribus terræ partibus,
quorum commotione varias tempestates movet. Fulmen
excitaturus materiam movet, evehit nubique immiscet.
Hanc assertionem nostram ipse sacer codex affirmat.
Nam Psalm. 78. dicitur aruginem atque grandines per Spi-
ritus malos esse immisos vid. quoque Job. cap. 1. & 29.
Hinc quoque ad Eph. 2. vocatur Princeps aeris, quod cum
(divina permissione) moveat. Plura de hac *quest. vid. apud Theodor. modo citat. in Colleg. Crimin. d. 1.*

§. X.

Diximus in descriptione Sagarum 2. 3. quod saga ho-
minibus eorumque bonis nocere maxime studeant, pro-
inde hic sumus exposituri quot modis hominibus insidi-
entur, illisque Deo permittente noceant. Bodin. *de demo-
nem. l. 2. cap. 4.* recenset congregatis Sagis reperiri ingen-

tem hircum nigrum Sagas in ejus ambitum saltantes compellantem, cujus partes posteriores ipsa face ardente oscularentur. Postea hircum istum igne consumi, de cujus cineribus singulae caperent ad homines pecudesque interficiendas. Postremum Daemonem in hasce voces erumpere: *Ulciscimini Vos, aut mortem oppeteris.* Lubet hic adjicere ex Speidel *Specul. var. Observ. sub voc.* Heyen Confessiones Lamiarum quas refert ex designatione quadam Smalkaldica: Sie haben bekand / wenn man das Auster ig hinter der Thür liegen liesse / wolten sie Menschen damit verkrummen und verlahmen. Es könnte auch der Teuffel sich leibhaftig dahinter verbergen / ja sie könnten wissen / was im ganzen Hause geschehe. Wenn ein Mensch Salz auff den Teller nehme / und das / was überbliebe / wieder in das Salz-Faß thäte / so könnten sie so viel Leute verderben als von besagten Salze esser. Item wenn Eyer gegessen würden / und man zerdrückte die Schalen nicht / könnte sie damit grossen Schaden thun. Wenn ein Mensch frühe aufstehe / und wasche die Hände nicht / was derselbe den ganzen Tag angriffe / davon könnten sie haben und hätten Macht über solche Sachen. Ja sie könnten alsdenn machen / daß demselben Menschen kein Vieh gedeihen könnte ec. Hactenus Autor. Confessa quoque sunt Lamiae, se maximum damnum inferre posse hominibus vermibus istis, quos vocant Elben / böse Dinger. *Vid. Car pz. pract. Crim. p. 1. quast 50. in Respons. ibidem annexis:* Hat Inquisitor bekand / daß sie was zur Welt gebracht / so wie eine Himmels ausgeföhren / daraus der böse Feind ein schwarz Pulver gemacht und ihr gegeben / womit sie N. N. N. N. bisaubret / daß sie beyde sterben müssen ec.

§. XI.

Maxime vero solent insidias struere infantibus nondum natis. *Binsf. in l. multi C. d. malef. & mathem. quest. 2.* quorum membris vescantur, ne ad confessionem criminis possint adduci. Hinc legimus eas proprios infantes occidisse *Badin. d. demonom. l. 2. c. 8.* eosque coxisse *Carpzov. p. 1. quest. 50. in respons. ibid.* Hat N. N. bekand/ daß sie der Wala prichen Kind gekochet/ und in einem Topffe mit Zauberey zugerichtet/ in aller Teuffel Nahmen gesegnet/ daß es weydlich sterben solte. Solent quoque nutrices deficcare *Chirland. de sortil. quest. 6. num. 13.* novis conjugibus impedito esse, ne sobolem procreare possint, quod ab illis dici solet, das Nestell verknüpffen. *Fid. B. Schraet. in dissert. de Lamis.*

§. XII.

Queritur (3.) Num Saga corporaliter ad conventus diabolicos in montem Bructerorum ferantur? Sunt qui negant, existimantes Sagarum avolationes itemque choreas esse aniles fabulas. Sed eos omnes, qui choreas omnes imaginarias esse volunt magno in errore harere judicat, *Thom. Mich. apud Klock. vol. 3. conf. 195. n. 119.* cum experientia veritatem earum condoceat apud *Remig. l. 1. demonal. cap. 14.* Et hoc multis autoritatibus confirmat *Binsfeld. p. 1. de Confess. Mag. Conclus. 12.* Qui affirmativam defendunt, provocant ad Sagarum confessionis, quod ista convenient cum vero montis descriptione & cum reliquorum

rum denunciationibus. Constanter enim eas affirmare constat, adfuisse ibi coquos atque tibicines, se fuisse admonitas a dæmone ne signo crucis se muniant &c. Hat N. N. bekand/ sie wäre nur 2. mahl auff dem Blockers-Berg gewesen und auff einer Ofen-Krüden zur Feuer-Mauer oben hinaus und nirgends an ins Teuffels Nahmen gefahren. Ihre Nachbarin die Böttcherin hätte sich mit einer Salben gesmieret/ darauff sie beyde in einen Augenblick auff dem Blockers-Berg gekommen/ daselbsten hätten sie Kuchen gebacken/ Bier getruncken/ aber keinen Wein/ auch getanget/ und wären die Spiellente Sackpfeiffer und Trummelschläger gewesen. Wenn sie dahin kämen/ blieben sie ohngefehr ein paar Stunden heysammen/ und hätte allezeit eine junge Braut den Vorreypen. *Carpz. p. 1. quest. 50. in respons. ibid. affixis.* Et ne ipsarum absentia, quando quædam volant in montem Bructerorum a viris sentiatur, scribit *Chirland. d. fortit. quest. 7. n. 39.* ipsas fascinare tunc viros suos. *Speid. in speculo var. observ.* sub voce Fahren meminit in superiore Alsatia contigisse, quod uxor Præfecti cujusdam confessa fuerit, se cum maritus epulas adornasset non semel avolasse ad choreas Diabolicas, ejusque locum presentibus convivis dæmonem interea occupasse. Sæpius autem contingere Sagas corporaliter non interesse conventibus Diabolicis præstigiis occupata phantasia, concedimus cum *Carpz. p. 1. quest. 48. n. 58.* ubi refert, ipsas facere posse ut licet absint, singula, quæ in ejusmodi conventibus agerentur audiant atque cernant. *Joh. Leib. in respons. 1. d. Sag.* sic scribit: Es hat eine Person bekennet/ sie sey im Bette einmahl eingeschlaffen/ und also bald auff dem Teuffels Tanze gekommen/

doch aber im Bette geblieben &c. *Plura hac de quest. vid. apud Carpz. d.l.*

S. XIII.

Queritur (4.) An credendum sit sagis, quando confitentur se in momento transferri in montem Bruclerorum per loca angustiora? *Questio* hæc duo continet membra. Prius quod spectat, an in momento transportentur, si de possibilitate est *questio*, affirmamus, quoniam nullum hic cernimus impedimentum præsertim ex parte Diaboli, qui est Spiritus robustus Eph. 2. qui aera facile potest diffundere, & ob agilitatem naturæ angelicæ Sagas ad loca remotissima transferre; Nam Diaboli bonis Angelis, (qui in momento immensa aeris spatia possunt decurrere hominesque secum ducere Dan. 14. v. 35. Actor. 8. v. 39.) potentia naturali doribusque naturæ sunt pares. *Tabor. in tractat. de confrontat. p. m. 137.* qui ex Delrione refert ipsos tantum amisisse dona gratiæ. Monet tamen hac in re consulendos esse Theologos. Evincitur quoque *questio* ex cap. 4. Matth. ad quod Theophilact. notat, Christum a dæmone celerrime fuisse transportatum de loco in locum. *Vid. hac de re Theol.* Quod attinet alterum *questio*nis hujus membrum, negamus Sagas spatia improporionata penetrare posse, quoniam dæmon essentiam creaturæ immutare nequit. Existimamus præinde sagas, quæ arbitrantur se induisse formam alicujus animalculi, & per minimum spatium penetrasse deludi *vid. B. Schræter. in diff. antea allegata d. Lam.*

S. XIV.

Quæritur (5.) Num ex congressu Sagarum cum Dæmone proles humana produci queat? Neg. id cum *Carpzov. prax. Crim. quæst. 49. num. 35.* & argumentamur ita cum acutissima Thoma; Nulla substantia producit corpoream aliquam substantiam, nisi vel eam contineat eminenter vel habeat similitudinem cum effectu in modo essendi, sed solus Deus continet in se eminenter substantias corporeas. Inter spiritus vero & substantias corporeas nulla intercedit similitudo in modo essendi. Ergo iplis productio non est adscribenda. Nec obstat hic dæmonem assumpto corpore ex aere condensato revera cum sagis concumbere. Licet diabolus luccubam agens semen humanum suffuretur, illudque postea rursus adhibeat ac applicet, negamus tamen istud esse prolificum. Exhalavit enim vis prolifica & jam ob frigiditatem corporis assumpti calorem prolificum, qui maxime ad productionem sobolis est necessarius, amisit. *Dn. Scherzer. in Breviar. Eustach. p. m. 421.* Quamvis itaque proles humana produci non possit, consentitur tamen se partum insiar vermium (ut experientia & ipsissimis Sagarum confessionibus constat) parere *Carpzov. Prax. Crim. p. 1. quæst. annexo resp. XXIII.* Sed neque hos vermes, quos vocant *Elben* / bbe Dinger a dæmone produci, sed aliunde celerrime motu locali afferri credimus. Nam formæ materiales non possunt ex materia educi nisi mediante alteratione. Sed materiam alterare ad recipiendam formam, non est substantiæ immaterialis,

lis, sed materialis, siquidem alteratio fit mediantibus materialibus qualitatibus activis, quæ non cadunt in spiritus.

§. XV.

Sed quid si Saga infantem facie diaboli aut alia forma monstrosa enixa fuerit? Resp. Non posse dici opus diaboli hactenus demonstravimus. Putamus autem illud imaginationi esse imputandum, addatur *De kr. 1. 1. 6. 2. 9. 3.* Nec diabolo partes supposititios esse adscribendos, quasi ab illo essent producti ex hactenus dictis fluit. Quod ipsum quoque confirmat megalander ille Lutherus hisce formalibus: Unser Herr Gott braucht zur Schöpfung Menschen als ein Mittel/ durch dieselben wideret Er/ nicht durch den Teuffel/ drüm müßens gestohlene Kinder seyn &c. Contingere quoque ut Daemon ipse sub specie pueri se substernat,

scribit B. Schræder. in modo alleg.

Dist. de Elem.

(117) 50
CAP. III.

De

**Vindicatione ut & indicis
hujus criminis.**

§. I.

Crimen hoc dupliciter potest vindicari vel civiliter vel criminaliter. Si civiliter vindicator, instituitur a leso per maleficium actio ad reparationem damni illati, & tenentur etiam heredes Sagarum, ad quos bona eorum perverunt ad damna resarcienda. Besold. p. 5. Consil. 214. n. 11. Et Fiscus, si adhuc obtineretur Confiscatio bonorum, teneretur ad reparationem damni, partique laesi deberet satisfacere Gebaus. protest. contra Sag. Tit.

§. II.

Si criminaliter vindicatur, institui potest vel Accusatio, vel inquisitio. Illa fit per delationem ad iudicem competentem vindictae publicae causa Gadelm. d. Mag. l. 3. c. 2. n. 1. Non obstat hic locus Joh. 8. v. 11. Potest autem quilibet e populo accusare, quia maleficium inter crimina excepta & nefanda reputatur, & illi jus accusandi habent, qui alias non admittuntur, utpote mulier l. 3. ff. ad L. Jul. Maj. Impubes Farin. l. 1. c. 2. quest. n. 15. Infamis l. 7. ff.

C

ad

ad L. 7. Maj. Liberi quoque parentes suos, quoniam hæc accusatio vergit in illorum salutem, & bonum publicum nempe amor Reipl. hic præferri debet bono privato scil. amor, quo deperiunt liberi parentes suos per *cap. literas X. de presumt.* Exinde quoque sequitur teneri conjugem accusare conjugem.

S. III.

Hæc (inquisitio) tunc instituitur, quando cessat accusatio & est legitima Judicis competentis super delicto informatio *Carpe. p. 3. quest. 107. n. 7.* Est autem vel *generalis*, quando iudex in genere querit quis sit delicti author; vel *specialis*, quando inquirat in personam certam, de cujus delicto est certior factus *Hartz. tract. de Sagas. inquisit. Conclus. 4. num. 1. Brunnem. in processu Inquisitor. c. 2. 3.* Hic bene qui iudicis fungitur officio cavere sibi debet, ne generalem inquisitionem ita instituat, ut ad certam personam sit directæ. Ad specialem autem progredi potest, si in generali inquisitione est certior factus de persona certa, iudicisqve ad eam sufficientibus, Magnif. Dn. Roth, Præceptor meus æternum venerandus in *discursu super process. Inquisit. in puncto Venest.* Merito hic reprehedimus sententiam *Job. Seiffarti in Gewissens Buch von Heyn. Proceßten in der 12. und 13. Streit. Rede* / qui arbitratur inquisitiones versus Sagas plane esse omittendas, ne innocentes in suspicionem hujus delicti veniant. Sane si ea sententia obtineret, magistratus nunquam verba S. Scriptura *Exod. 12. v. 18. exequeretur.*

S. IV.

Inquisitionem autem precedere debent INDICIA
 qualia sunt (1.) FAMA, quæ tamen certis munita esse de-
 bet requisitis (1.) ut tempus describatur & ante inchoatam
 causam coeptamque inquisitionem extitisse in articulis pro-
 ponatur, *Hippol. de Marsil. prax. Crim. 5. Ut plurimum n. 10.*
 (2.) ut testis dicat se audivisse a pluribus maioreque parte
 populi (3.) testis nominatim debet indicare illas personas a
 quibus famam istam hausit *Damboud. prax. Crim. cap. 2.*
num. 10. ut iudex explorare possit an persone quoque sint
 fide dignæ, graves omnique exceptione majores per
art. 25. Constit. Crimin. Carol. 7. in verba. Das solches bäs-
 ser Zeugnis nicht von Feinden oder leichtfertigen / sondern
 von unparteyischen redlichen Leuten kommen / &c. (4.) Testis
 debet indicare causam orti rumoris *Hartz. de inquisit. Sa-
 gar. Conclus. IV. num. 11.* (5.) ut fama non sit vaga ne-
 que contraria, sed solida & inconcussa, (6.) ut sit persona,
 quæ opinione hominum pro tali habeatur, de qua man die Ill-
 bilität zu trauet / Ob diffamationem tamen solam iudex
 non statim ad capturam procedere potest, nisi alia ad-
 sint indicia v. g. si diffamata locum mutet audiens de
 complicibus comprehensis *Berlich. 4. Conclus. num. 20.*
 &c. Fama hoc indicium auget quoque si diffamata nata
 sit parentibus veneficis, tunc m. filia talis præsumitur *Bo-
 din. d. 11. lib. 1. c. 4.* Unde autem hæc suspicio oriatur, patet
 ex præced. S. 7. & 2.

§. V.

(II.) DENUNCIATIO Complicum, quam Carpz. *p. 3. q. 2. est. crim. 122. num. 68.* per se solum ad torturam sufficere dicit, si nempe secundum suas qualitates talis sit, qualom *Constit. Carol. art. 31. requirit.* Aliter tamen hic sentit Tabor *in trad. de confrontat. part. 4. cap. 2. num. 16.* quod si requisitis suis munita tantum sufficiat ad inchoandam inquisitionem, exigendam responsionem & confrontationem, non v. ad decernendam, torturam, quatum demum opus esse inquit, si ex inquisitione, responsione & confrontatione fortiora indicia emergant. Addit quoque sui assertionis rationem hanc, melius scilicet esse per gradus, quam per saltum progredi in re tanti momenti juxta *N. A. ju. Spirei d. anno 1529. §.* Item als die Kaiserl. Regierung *ibid.* Sagen die des Menschen Ehr/ Leib/ Leben und Gut belangen/ haben tapfres und solchiges Nachschlagen wohl von nöthen. Etia respondisse *J. Cos. Gryphwaldens. testator p. 4. l. 5. num. 5.* Dann selbige Person/ worauff belangt worden/ solches Lasters plebe vorwichtiget geweest/ auf solchen Fall müste ihres gefühelten Handels halber inquisition geschehen/ &c. Quid vero de denunciationibus sentiendum sit, si debitis qualitatibus destituantur, facile colligere licet, scilicet judicem non posse devenire ad specialem inquisitionem neque capturam, multo minus torturam. Quod autem soli denunciationi non sit magna fides habenda, si non alia adsint indicia inde probamus. (1.) quod ejusmodi personae denunciantes sint infames. Testis deponens autem pro delicto debet esse omni exceptione major *artic. 30. §. 23. Const.*

Const. Crim. in verb. ein glaubhafter / guter und unter-
werflicher Zeuge / der unterleumbet / und sonst aus seinen
rechtmäßigen Ursache zu verworffen ist / *add. Steph. in not.*
adb. artic. (2.) quod interdum sint unica & singulares.
Sufficiens a. indicium a duobus testibus fide dignis debet
probari *art. 23. § 30. in verb.* Eine gangsame Anklage
soll mit zweyen guten Zeugen bewiesen werden. Et licet
multarum sagarum ad sine confessiones adversus personam
antea non diffamatam a personis fide dignis, nullam tamen
eis fidem esse tribuendam putamus *p. 23. quoniam*
Cothmann. 1. respons. 12. num. 267. Rationem autem red-
dere solent hanc Doctores quod unius sagae denuncia-
tio per alterius denunciationem non habilitetur, quia quod
nihil est, supplementum non recipit *Tabor. d. 17. disp. 1.*
n. 33. pag. m. 30. (3.) quod experientia testis sit, Sagae de-
nunciantes vel ob summos cruciatus, vel ut liberentur, sa-
pe honestissimas matronas Veneticas exclamasse juxta
Cothm. d. 1. ut & Fickard: Aus vielfältiger Erfahrung ist
bewußt / daß die Heyen den Gebrauch haben / die fürnehmsten
ehelichsten Matronen anzugeben / zum Theil darum / daß sie
verhoffen / wenn derselben verschonet werde / so könnte man mit
Iug sie nicht straffen / zum Theil auch darum / daß sie gerne
sehen wolten / daß nur viele auch mit gehen und leiden müßten /
und wenn sie verbrennen / daß die ganze Wylde verbrännet
&c. (4.) Fieri posse credimus demonem honestae perso-
nae speciem repraesentare Meyfarn in der Christlichen Ge-
innerung / wie das abscheuliche Laster der Heyen mit Iug
auszuwollen *cap. 33. in verb.* Der Teuffel kan auch wohl uns-
chuldige Persohnen vorbilden und präsentiren / damit er sie
in Lebens-Gefahr und umb ihre Ehre bringe &c. *Addatur*

Brannemann. sup. l. tit. de process. Inquisit. ubi adducit exemplum Samuelis reprobati Sauli. Farinac. q. 185. §. 8. Proinde Augustinus ait: Si sola nominatio sufficeret, multi innocentes damnarentur, quia falso saepe nominantur. Nihil fidei esse tribuendum denunciationibus Sagarum, licet ad finem vite in iis persistant, scribit Reink. in respons. d. 519. quest. 3. utiturque arg. l. 3. §. 1. ad sect. 192. Quid sentiendum autem sit de illis inter quos est etiam Laymann. qui indistincte omnes personas modo sine denuntiatione, et capiendas & torquendas asserunt, ex hac tenore dicta constat. Non obstat hic dictum Salvatoris. Matth. 18. v. 16.

§. VI.

(III) DE FUGA, si scil. diffamata ante citationem fugam arripuerit. Si enim post institutam accusationem aufugerit, ex timore id fecisse putatur *Farin. qu. 48. n. 27. Brann. pr. inq. 542. 4. n. 36.*

§. VII.

(IV) FREQUENS domicilii mutatio a diffamata facta, post capras complices. Circumspectus iudex autem hic inquireret, ex quibus causis mutatio ista sit suscepta, an etiam de beneficio suspecta nomen mutaverit *Des. lib. 3. sect. 4. §. 8.* Non vele. V. indicium est si diffamata obiectum sibi crimen taceat, illudque non vindicet. Tacendo enim, ut commune sonat proverbium, consentire videtur.

§. VIII.

XLVIII

Indicia quæ ad torturam sufficiant, sequentia in *colli-*
atus. Crimin. art. 44 continentur. Inter ea (1.) est, si
 quis fateatur se addidicisse autem magicam & offerat se si-
 mul ad docendum alios istam, in verb. Wenn jemand sich
 erbrut andere Zauberey zu lernen (2.) quando forniculus al-
 teri minatus sit incantationem & effectus ita fuerit secutus
 in verb. oder jemand zu bezaubern beduct, und dem Beducten
 den dergleichen geschlehet &c. (3.) Si interveniat familiari-
 tas & conversatio frequens cum Sagis & Veneficiis convi-
 ctis in verb. auch sonderliche Gemeinschaft mit Zaubern und
 Zauberinnen hat. Addatur *Colb. 1. respons. 12. num. 212.*
 (4.) Si quis res de veneficio suspectas secum habeat, aut
 gestibus vel verbis utatur, quæ indicare solent incantatio-
 nem in verb. oder mit solchen verdächtigen Dingen / Geben-
 den / Worten und Wesen umgehet / die Zauberey auff sich
 tragen / v. g. si suspecta de veneficio instructa sit bufonibus
 & in ejus ædibus hestie, aut membra humana reperiuntur.
vid. Stephan. in not. ad h. artic. additur quoque ibidem
 tunc enarrata indicia sufficere ad torturam si accedat fama
 (a fide dignis personis orta) in verb. und dieselbige Person
 desselben auch sonst berüchtiget &c. vel concurrat aliud indi-
 cium loco famæ, *Kistmach. tr. de indic. ad tort. suff. Manz.*
notat. ad hunc artic. 44. num. 15. quod ob indicia in oculos
 hominum incurrentia & crimini propinquiora carcer &
 tortura possit decerni, licet persona integræ famæ fuerit
 reputata.

IS. I V I X

non nisi per allegata iudicia, connumerari solent sequen-
 tia. (1) Si diffamata extra iudicium dixerit, se hunc
 vel illum veneno lesisse *Godelm. d. tr. cap. 10. lib. 3.* (2)
 Si quis seipsum damnaverit, antequam accusatur *Bodin.*
lib. 3. tit. 10. (3) Si superstitionem morborum sanationem
 suscipit de veneficio suspecta, wenn sie singibt das sie
 könne die Eiden abtreiben &c. (4) si suspecta ejusmodi
 persona visu sit pulverem super grege pecorum spargere,
 eaque repente perierint, siue animali potum praeberit,
 quod postea statim concidat *Godelm. d. Lam. Lib. 3. c. 10.*
num. 27. (5) Si in arca diffamatae personae inveniantur
 literae mutuam obligationem inter Daemonem & Sagam
 indigentes *Bodin. d. tract. 1. 4. c. 2.* (6) Si diffamata
 aliquem tangere videatur, atque ille repentinos dolo-
 res sentiat & moriatur aut subito morbo corripitur.
 (7) Si ea, quae vespere incubuerit lecto, domo absit for-
 bus ocellus, posteaque revertatur *B. Schrat. in diff. d.*
Lam. ubi haec fusius pertractantur (8) si suspecta de vene-
 ficio variet in confessione *Scriban. ad artic. 31. Constit.*
Carol. Farinac. quest. 52. num. 68. dicit quod hoc indici-
 um alia desideret adminicula, si iudex variantem ad tor-
 turam rapere velit, *Tabor. tit. tr. d. Confrontat. part. 4.*
cap. 5. num. 5. p. 128. vult contra variantem confrontatio-
 nem esse decernendam antequam ad torturam iudex
 descendat. Et ita quondam respondisse Serenissimo
 Cuidam Principi JCros Gryphsvaldens. *ibid.* testa-
 tur.

§. X.

Debet autem maleficus eo casu ob enumerata indicia ad torturam trahi, cum veritas aliter haberi non potest, nisi per torturam *Hariz. Conclus. 8. n. 1. seqq.* Nam si spes superest, veritatem aliter posse explorari, quaestiones sunt differenda. Quando autem ad torturam est progrediendum, solet iudicia Facultatibus vel primus gradus, daß der Gefangene mässiger Weise anzugreifen vel secundus: daß der Gefangene vermittelst der Peinlichkeit zu befragen / vel tertius, daß der Gefangene mit ziemlicher Schärffe anzugreifen. *Brunnemann. c. 8. num. 44. process. inquisitor.* Addatur *Carpz. q. 117. n. 57.*

§. XI.

Si Saga in tormentis crimen maleficii fuerit confessa, postea per spontaneam confessionem extra locum torturae id debet ratificari juxta *artic. 56. Constit. Criminal.* Et haec ratificatio etiam est necessaria post factum territorium *Farin. quest. 83. num. 70.* Quid autem obtineat, si Saga spontanea confessione in tormentis factam confessionem ratificare nolit, exponit *B. Brunnemann. process. Inquis. c. 8. num. 84.* scilicet Sagam tormentis rursus esse subjiciendam. *Tabor. p. 3. num. 20. tract. de confrontat.* adducit Sagam ob denegatam ratificationem ter fuisse ad torturam raptam, quoniam nullas negationis seu revocationis causas afferre potuerit.

(16)

5. XII.

Hactenus diximus de gravioribus indiciis: leviora sunt hæc: (1.) si stigma aliquod a diabolo iniustum in Tempore. Rost. apud suspectam personam reperitur. An tale sit cognoscitur tunc quando illa pars corporis, in qua cornitur ejusmodi cicatrix est insensibilis & sanguis inde, licet non perfrangatur, non promanat *Facb. l. i. conf. p. 7. sum. 10.* (2.) Si Draco videatur evolare ex diffamata ædibus. Indicium hoc maxime est dubium, quoniam etiam datur genus draconum *naturale*, quod est in celo non ignitum infima Regionis aeris, quodque ob aerem temperatiorem culminibus ædium solet incubare. Ad discernendum genus draconum diabolicum a naturali, observari debet, an tale phasma videatur sæpius & inusitato tempore super certis ædibus, itemque an alia ad huc concurrant indicia *Remig. in sua Demonol. l. i. c. 4.* (3.) Huc referre etiam volunt quidam si lacrymas suspecta emittere non possit. At *Berlieb. p. 4. Cornelius. 4. m. 60.* plane id vocat superstitiosum indicium *Delr. d. disp. mag. 45. sect. 4.* frivolum & innane signum. Medici enim dicunt apud nonnullos homines deficere humidum lacrymale ob cerebrum siccum. *Vid. Lipold. epitom. De lict. c. 8. sum. 12.* Male proinde concluditur: hæc vel illa persona non potest lacrymas effundere. Ergo est suspecta de veneficio. (4.) Nonnullis in locis inter indicia quoque refertur, si diffamata in aquam frigidam immersa supernatet, qualis consuetudo obtinet in Westphalia *Crus. p. 2. de indic. cap. 32.* Item in Norvegia &

dicitur *Wasser-Spiel*. Sed merito hæc consuetudo tanquam irrationabilis a Theol. & JCtis reprobatur. Nam fontes personas fuisse submersas, insontes vero super aquam natale, exemplis demonstrat *Hartz. in Inquis. Sagar. Conclus. VI. num. 30.* (5.) Cruentationem inter non levia indicia refert *Boer. quest. 166.* Enim vero licet aliquando eventus indicio responderit, attamen cum Boerio non consentimus, quoniam facti ratio atque iustitia ex eventu fortuito dependere aut judicari non debet. *Tiraquell. d. pæn. temper. consil. 51. num. 7. 9. vid. Hartz. d. tr. Conclus. 8. num. 22.*

S. XIII.

Signa exteriora quibus sagas dignosci volunt sunt hæc; Si Sagar totum visum habeant obliquum, quem ex visione, apparitione & colloctione malorum spirituum seu demonum oriri putat *Tabor. de confront. disp. 1. lb. 4.* item si libentius humum quam Cælum in-

tueantur *Roman. instruet. judic. process.*

contra Sag. art. 7. & 10.

CAP. IV.

De

Poena Sagarum.

§. I.

SI Reus hujus criminis debito modo fuerit convictus debita quoque poena est plectendus. Parvi autem pendimus hic ea, quæ afferuntur in contrarium a Wierrò strenuo Sagarum propugnatore de præstig. dæmon. in quibus scribit ea, quæ tribuantur Sagis esse vanissima Commenta, & proinde istas mulierculas miseras potius commiseratione esse excipiendas, quam poena afficiendas.

§. II.

In eandem quoque inclinat sententiam vel potius impietatem Johannes Franciscus Ponzinibius, JCrus Florent. qui in tract. de Lam. asserere non erubescit, omnia Sagarum dicta esse vanitatibus atque mendaciis plena injustumque eas concremari. Sed horum errorem egregie & dilucide monstravit Bodin. ut & Carpz. prax. Crimin. p. 1. qvæst. 48. num. 10. Certissimum enim est hosce autores in tantum errorem prolapsos, esse convictos (l.) ex jure dire divino, in quo hæc sole meridiano clariora habentur

verba:

verba: Incantatricem non patiaris vivere *Exod. 22. v. 18.*
 Hic vero sub voce *קדוש* non comprehenduntur soli
 venenarii (ut vult Wierus) sed omnes, qui fascinationi-
 bus utuntur *Bald. Cas. Conscient. l. 3. cap. 5. cas. 13.* (2.) Ju-
 re Naturæ & Gentium. *vid. Plat. L. 11. d. Legib.* (3.) Jure
 Civili §. 5. l. de publ. judic. l. 5. §. fin. C. d. malef. & mathem.
 Obuinebat quoque olim Confiscatio bonorum *auth. Ga-
 zaros. C. de Heret.* quæ tamen postea est abrogata per
auth. Bona. C. de bonis proscriptor. Nec obstat Crimen hoc
 esse occultum & proinde Soli Deo *Καὶ τὸν θεόν* iudicium de
 Sagis esse committendum. Ad hoc respond. *Hart2. Con-
 clus. 1. n. 1. 2.*

III.

Pœna autem, quæ hodie Sagæ sint afficiendæ, deter-
 minatur *Constit. Crimin. artic. 109. in verb:* So jemand den
 Leuten durch Zauberey Schaden zugesüget/soll man ihn strafs-
 sen vom Leben zum Tode/und man soll solche Straffe mit
 dem Feuer thun. Wo aber jemand Zauberey gebrauchet/
 und damit niemand Schaden gethan hätte/soll sonst gestra-
 fet werden/nach Gelegenheit der Sachen/darinnen die Ur-
 theiller Raths gebrauchen sollen. In foro Saxon. distinguitur,
 an Sagæ pactum expressum inierint cum Diabolo, & igne
 sunt cremandæ, *Carpz. prax. Crim. p. 1. quest. 50. n. 37. 8.*
 an vero sine pacto expresso cum Diabolo commercium
 habuerint hominibus eorumque bonis nocuerint, & pœna
 gladii sunt plectendæ *Constit. Elect. p. 4. Const. 2. p. 75.* Si
 vero cum Dæmone concubuerint, rogo imponendæ sunt
Carpz. 4. c. 2. d. 3. Et hæc pœna quoque obtinet, licet ne-

mini nocuerint modo cum Damone nefandam libidinem
exercuerint. *Stephan. ad artic. 109. Wesemb. in §. de scar. in
Bis. de publ. judic.*

§. IV.

Necliviori poena hoc crimen execrandum est vindi-
candum. Concurrunt enim hic varia crimina nempe,
(1.) Laesae majestatis divinae, dum Sages deficiunt a Deo ad
hostem humani generis. (2.) Sodomiae. (3.) adulterii.
(4.) homicidii, (5.) blasphemiae, si quidem horribilibus
convitiis Summum Numen ex prozresi lacerant, hiaque
verbis: *Nun sehe ich meinen Stern und verleugne Gott meis
nen Herrn/* abnegant. *Harez. conclus. 1. n. 10. 11.* (6.) Ha-
rescos, *Richt. decis. 57. n. 11.*

§. V.

Plura in hac ampla, ardua que materia colligi debuis-
sent. Enim vero tum ob temporis angustiam mihi in stru-
cta liberorum suppellectile destituto fusius hunc discursum
elaborare non licuerit, dicta sufficiant. Interim Tibi o
Deus pro concessis mihi hactenus viribus gratias ago
immortales, Tuo Sanctissimo Nemini sit
Laus & Gloria in infinitas Seculo-
rum myriades!

F I N I S.

